

L'Avenc

ANY I.

NOMBRE 1

Lladó 1.er Janer 1916

PERIÓDIC QUINCENAL

: : : : PORTAVEU : : : :
DEL PARTIT D'UNIÓ FEDERAL
NACIONALISTA REPUBLICANA

Garrotxà

Preus de subscripció: 75 céntims el trimestre

NOMBRE SOLT 10 CÉNTIMS
PAGO A LA BESTRETA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CENTRE REPUBLICÀ FEDERAL

No's retornan els originals encara que no's publiquin.

Dels articles firmats ne son responsables llurs autors.

SALUTACIÓ

L'apareixer aquest modest quinzenari nostres primeres paraules son una salutació per a la premsa i una salutació per a tots els republicans.

Enamorats de les excelses idees de la Democràcia i la Llibertat a tot-hora les defensarem i les propagarem respectant a tothom, no inspirant-nos mai en odís ni en baixes passions i mantinguent-nos sempre en els límits de la justícia.

Naixem convençuts de que l'ideal del Partit Republicà es l'únic que pot redimir nostre poble: per al benestar d'aquest poble i per al triomf d'aquest ideal es per lo que nosaltres viurem mantinguent-nos dignes de sa grandesa.

LA REDACCIÓ.

AVANT SEMPRE

Anem a començar una campanya, la qual serà el llibre d'una vida, vida de regeneració d'un poble, anhelós d'expandiment i llibertat.

Per l'amor que sentim an eix poble començem aqueix llibre, llibre d'ideals per al qual lluitarem fins aconseguir el triomf de la nostra causa.

Cansats estem de veure'ns subjectes sota 'l jou de l'esclavitut, volem llibertat i amb braó treballarem per a conseguir-la. Hora és ja de que els tirans veigin amb qui se les heuen. Hora és ja de treballar amb gran fermesa per a despertar els ideals d'aquets joves que van pujant i que han d'esser els homes del demà.

Després de la derrota que sofrírem, el caciquisme creia haver enfonsat el partit republicà,

però aquest partit que milita baix la bandera de la llibertat, una derrota no l'enfonssa ni l'espanta solssament, ans els contrari aquest partit després de la derrota s'alça més potent que mai i se prepara altra volta per a la lluita, perque ja sab que després d'esser derrotats no importa una, dos ni més vegades té de venir el día de la victòria, el día del triomf definitiu que serà el triomf de la nostra causa, el triomf de la llibertat. Allavors serà quan demostrarem si sabem o no governar, an aquets cacics que actualment porten la direcció del poble, an aquets mals patriotes que quan se presenta una millora per al poble (com alguna que se'n presentá i que més tart pensem parlar-ne) en lloc de gestionar a fi de que sigui un fet semblant millora, lo que fan ells és passar temps i, que quedi el poble sense vies de comunicació, sense llum i sense res, però per aixó van augmentant cada día les pagues del poble.

Si hem treballat per a poguer conseguir que de deu republicans que hi havia en aqueix poble arribèssim a setanta, molt més ens toca treballar, molt més, perque lo que volem nosaltres no és solssament augmentar de nombre, lo que volem és, dipositar aquestes santes idees democràtiques en el cap d'aquest jovent que va pujant. No n'hi ha prou de dir-se republicà, ha de saber-se perque se n'és, puix entenem nosaltres que no pot ésser bon republicà qui no sab que és Republica ni sab que és lo que demana el partit republicà.

Com a catalans aimants de les llibertats de Catalunya treballarem a fi d'ajudar a conseguir el triomf de la candidatura republicana en les eleccions provincials, per a poguer lograr la direcció de la Mancomunitat ja que per recta administració els hi podríem citar molts pobles dels quals porten la direcció representants del nostre partit i aquets cacics gastats poden anar-hi que allí hi tenen per aprendre.

Apropant-se les eleccions de diputats a Corts faltariem a nostre deure si nosaltres republicans d'aqueix desgraciat districte de Vilademuls que-

déssim parats i permetéssim altre volta que s'apoderés d'ell, un candidat que no fes absolutíssimament res per a millorar la situació en que's troba aqueix tant abandonat districte. A vosaltres bons republicans d'aqueix malhaurat districte ens dirigim i vos diem ¿qué es lo que hem de fer? ¿hem de quedar parats? ¿o bé hem d'extendre una gran campanya contra el caciquisme odiós que de tant temps te a sa merçé aqueix districte? A nostre entendre hem d'aixecar el crit d'alerta. Hem de començar a treballar per a despertar aquets homes que no tenen encara coneixement de l'alta trascendencia del vot, hem de treballar per a conseguir fer desaparèixer certs abusos que's cometen en molts pobles d'aqueix districte que si aconseguim, després de molt treballar els fins anteriorment citats, veurem aqueix desgraciat districte de Vilademuls representat per candidats que no dubtem han de conseguir grans reformes per a el mateix i el veureu lliure d'una vegada d'aquest maleit jou que l'oprimeix.

JOSEP TORRÀ PRATS.

Quan la Garrotxa desperti...

No passarán moltes setmanes sense que apareixi a la Gaceta, el corresponent R. D. convocant a noves eleccions legislatives. I, per consegüent, és d'absoluta necessitat que tots els homes que lluiten per la dignificació de la seva raça, s'apressin a impedir, per tots els medis legals, la entronització de cap polític d'ofici, que fassi servir l'acta que'l poble li ofrena, no sols per a satisfer les seves baixes concupiscencias, sino també per a perseguir amb odi i sanya a tots els homes lliures que no volen doblegar-se davant de les seves despótiques i intolerables imposicions.

Tots els que estimem de cor la causa sagrada de la Llibertat devém, doncs, preparar-nos per a impedir, costi lo que costi, i pesi a qui pesi, que en el mapa polític de Catalunya apareguin negres taques sobre alguns districtes pregonament liberals i democràtics i que si avui, per disort, están encara sotmesos al jou omniós del més repugnant dels caciquismes és sols per la covardia d'aquells que, per desgracia, no tenen plena conciença dels seus deures cívics. Si aquestes negres taques apareixessin, significarien la impotencia d'un poble davant de la dictadura de quatre privilegiats que anhelan befar la llei, escarnir la justicia, trepitjar la raó, robar al germà, vendre's la conciencia, ultratjar a la Patria, i que no dubten en acoblar-se ignominiosament, descaradament, en putrefacte con-

tuberni, sots els plecs del primer drap brut, símbol de la immoralitat més desenfrenada, que enarbola el mes ruí i miserable de tots ells: el cacic máxim.

I contra aquest cacic máxim, prototipu de la nostra vella i funesta política, responsable de tots els desastres i vergonyes de la nostra Historia, patrocinador de tota mena de vileses i injustícies, puntal de tot lo correat, fomentador dels odis més insans i fraticides, i de les passions mes prostitudes, devem alçar-nos tots, amb la mateixa fé, amb la mateixa gallardía, que s'alçen els nostres gloriosos somatens contra els lladres de camí-ral.

Per a acabar amb el cacic máxim són bons i legals tots els procediments i tots els medis. El cacic máxim, és el bandoler que no respecta las intimitats de la llar, és el descostat que s'erigeix en valladar per a aturar les corrents del Progrés de la terra que'l vegé néixer, i és, també, el reptil rastreter que sols té vida dintre d'un ambient corromput, incompatible amb la austeritat i honradesa de la gran familia patriota, que és la que respecta la Llei, la que aima l'imperi de la Justicia, la que's comou davant dels crims i la que vessa llágrimes sobre'ls mars de sang ignocenta...

El cacic no té cor, perquè mai ha sentit amor per rés; son únic sentiment és l'egoisme. El cacic no té cervell, porque ni tan sols pensa en que lega als seus fills, ignoscents de la seva nefasta obra, un nom trágic i maleit. El cacic no té ánima porque ni tan sols pertany a la Humanitat, car no té cap dels sentiments que distingeixen als homes.... No riu porque desconeix en absolut la satisfacció del fer be; no plora porque está orfe de tot ideal de compassió i noblesa.

Sí, amics, sí, tot aixó i molt més encara és el cacic. I la seva força, generalment, está en les agencies de contribucions; en les cambres misterioses dels funcionaris prevaricadors.

Al cacic el deu témer tothom: rics, mitjants i pobres... Als uns els hi voldria disposar de les seves hisendes i als altres, de la seva llibertat d'acció. Perxó, els pobles conscients i dignes, es rebelen airadament, enérgicament, contra els déspotas que pretenen amordassar-los i envilir los.

I perxó, més despreciables que'ls cacics son els pobles que contemplan indiferents les seves constants malifetes. Cap poble, capacitat dels seus imprescindibles deures, pot donar albere als tirans que pretetenen corrompre'l. Per alguna cosa tots els Codics militars, severos, inexorables, manen fustellar als qui deshonran la seva Patria...

Vosaltres, garrotxans deveu posar-vos també al costat dels vostres braus germans que a l'Empordá lluiten heroicament contra el més ruinós dels caciquismes.

El districte de Vilademuls está cridat per a col·laborar a la gran obra de redenció ciutadana, i l'

anhelat i triomfal jorn de glòria arribarà tant prompte com els pobles de la Garrotxa sapiguen lluitar amb la mateixa ardidesa que'ls que banya el nostre brau Mediterrà.

Tot quant es fassi per a despertar als ciutadans d'aqueixes hermoses terres ha de mereixer, forçosament, l'apoi i simpatia de tots els que estimém la nostre Patria i lluitém per a les seves llibertats. Endevan, doncs, i ja sabeu valents i decidits amics del *Centre Republicà* de Lladó que estaré sempre al vostre costat com hi estic també an el dels demés correl·ligionaris del districte de Vilademuls, qu'es veurá respectat i lliure tant prompte la honrada gent de la Garrotxa compleixi amb el seu deure.

E. DUCH SALVAT.

EL MEU ESGUART

Es l'ànima que's deixonda, és un poble que neix a la vida dels pobles engendrat per sofriment que infanta el quietisme. Es la psicologia dels pobles morts: al reviure jamai poden agermanar-se amb les creencies rutinaries ni poden alentar els errors d'una fé ni ésser adalits de polítiques mal-sanés. Un poble que té una bella gesta de civilitat és un poble mogut per un ideal, per un ideal excels. Esguardem amb admiració al poble aquet i oferim-li llealment, sincerament ésser un soldat en les seves fileres, ésser un fidel soldat de la host llibertadora.

Recordem uns bells versos d'Aubigne:

Dieu que la llei per el princep publicada
vos ha lligat les mans, l'ànima no está lligada.

L'ànima?... L'ànima d'un poble no pot romandre lligada per llei de cap mena de tirá; ella está per damunt de tots els poders del déspota, ella és la que no pogué matar la reialesa absolutista ni l'esglesia fanática, ella és la que enderroca les apressions, ella és la que empeny envers el progrés i herencia de les generacions.

I és aquesta ànima, l'ànima d'un poble tingut per feudatari dels ministres de la religió qui crea una fulla, qui funda un periódic per a defensar, per a propagar un ideal de llibertat i de justícia. No han pogut els dominadors, els carcellers de la voluntat, empresonar l'ànima, l'ànima que eixint d'un poble de la nostre Espanya ont com en tots no hi ha vestigi del progrés, ni cap noció de grandesa sab erigir un ferm baluart des d'ont defensar-se, des d'ont deslliurar-se.

Avant benevolgut poble garrotxí!.... La teva obra pot ésser feconda si pérfidés tentacions no

redueixin la teva ànima, no prostitueixin les teves intencions. El teu periódic, aquest present de vida, entrarà fins les llars ont el déu de l'egoisme aguanta el deu de l'indiferencia i hi arribará discretament i avui será el vell xacrós i demá el bri-vall entramaliat qui'l llegirá i l'altre dia el jove i l'home, la noia i la dòna i ell farà tembalejar dintre aquelles intel·ligencies tancades l'idea d'un més enllá, ell farà deixondar-se una inquietut a l'esflorar tot el misteri d'una altra vida real, l'inquietut de gaudir d'aquesta existencia descoberta i necessaria per una generació del segle XX.

Será la revolta cívica, será el daltabaix d'un passat i la construcció d'un pervindre, será canalitzar una opinió engasagada i esgarriada envers ideals de veritat i de grandessa, será enlairar un poble fins al nivell dels de les nacions més civilitzades, será l'alenada de coses noves vinguda des d'ont se lluita per a assolir un perfeccionament que produeixi un benestar.

Amb joia escrie aquestes quartilles per a un periódic que deu esmersar sement de regeneració i amb elles esguardo al reialme de la Garrotxa pensant que poble que tal fá jamai deixarà germinar en el terreny que amb llur tasca conreui la mala herba destructora de tots els esforços.

JOAQUIM SAMARUC.

¡OH, AVENÇ!

Benvingut sias a aquesta terra garrotxana; terra que vol ésser lliure perque es digna terra que no vol ésser esclava, terra que no será esclava perque sabrá lluitar.

Benvingut sias ¡oh Avenç!, repeteixo, des de l'intim del cor a l'apareixer triomfant per primera vegada, puix amb ton adveniment, amb ta brava gesta, amb la teva força, l'ànima ha sentit l'estremitut, l'esgarriança, d'un ideal que anuncia nova vida, nova vida que porta l'alenada d'un nou mon.

Si la Garrotxa desde molt temps se troba pobre, sense actuació política, sense cultura propia, sotmesa al govern de gent que no estimen la seva terra, que no estimen el seu poble, i ha perdut la noció de la propia personalitat, de la propia dignitat i s'ha deixat esclavitzar; encar que ànimes escullides hagin conservat el recort del passat, mantinguent la protesta passiva contra el present, passant silencioses, isolades, i, al capdevall, fins en aquets escrits clarividents s'hi há esborrat la conciencia reflexible de la colectivitat restant no més, amb accentuació especial el mateix sentit incons-

cient de l'altra gent...; no pot romandre. I si nosaltres estimém la nostra terra, estimém el nostre poble, hem de lluitar per el triomf d'una nova era que comença, portada per sagrats ideals, ideals de Llibertat i de Progrés que arriben a la Garrotxa amb l'esclat esplendoros, amb l'auriola gloriosa, amb els prestigis irresistibles de la Democracia.

NACÍS ROBERT I CALLÍS.

PROPAGANDISTA INCANSATBLE

Dies enrera a l'hora del exprés varem tenir el goig de saludar al jove propagandista En E. Duch i Salvat que retornaba cap a Barcelona después de haber cel·lebrat mitins a S. Pere Pescador, Palau Sabardera, Rosas i Vilajuíga.

Si disposéssim del espai suficient ressenyeriem com es degut tots aquets actes, els quals revestiren grossa importancia. El mitin de Rosas cel·lebrat en la Sala d'En Felipet fou un exit coronat amb els aplaudiments d'una grossa gentada.

A Vilajuíga el senyor Duch i Salvat después de demostrar llur simpaties per l'unió dels vinyaters, glosant la seva finalitat, va tenir l'acert de refermar els llaços d'unió entre la familia republicana.

A Rosas, el senyor Duch i Salvat va visitar al il·lustre correligionari don Pedro Pi Suñer qui se va complaure de la tasca del senyor Duch.

(De *Empordá Federal*).

AFIRMACIÓ

Enfront les baixes escomeses d'uns polítics descastats hem d'aixecar-hi els catalans la prova viril de la nostra fortitut: símbol d'esplendent victoria, en la jornada d'avui floreix la llengua mare.

Com si en l'aire de Catalunya hi bategués encara l'esperit del noble i senzill Maragall, tot ell n'és gonflat d'un ressó de la lluita. El seny de la paraula viva se mostra amb lluïçors d'amor i renaix l'entusiasme com un foc votiu en l'altar del sacrifici.

Semblant a un penó de batalla drecem la potent afirmació d'un anhel de gloria. I bo i fent-lo obirador davant les mesquines lluites assadollarem en ell nostra set de nobles idealitzacions i d'excelsituts supremes.

...En la jornada d'avui floreix la llengua mare...
Cap-d'any de 1916.

JAUME MAURICI.

De cultura popular

DEL LLEGIR

Llegim que'n en el llegir si trova la perfecció i en la perfecció l'idealitat.

Llegim qu'ens perfeccionarém; i perfeccionant nosaltres idealitzarém el nostre poble, engrandirém Catalunya i contribuirém a la gran obra de redempció de l'Humanitat.

N. ROBERT.

Fantasiejant

Era una tranquila i deliciosa nit d'istiu: la lluna plena i riallera escampava arreu sa platejada claror; ni un núvol empanyava el firmament i era blau i hermos com el mantell de la Verge. Les flors s'extremien impulsades per una brisa suau i joguetera, prenyant l'ambient d'un dolç i tebi alé de poesia. La vila, acotxada sota tan blau i puríssim llençol, quieta i selenciosa reposava de les asprors d'un treball cotidiá.

Sols torbaven la quietut tranquila de aquella nit les, les meloses i acompanyades notes del rusinyol en maridatge amb la remor de les crestallines i argentades aigües dels torrens i la no menys dolça i mágica cantarella de les espumoses ones del mar al estingir-se sobre'l rocam de La Costa Brava.

Un sens fi de bonics i il·luminosos estels parpallejaven fent batre mon cor de goig infinit la grandiositat de tantes maravelles; a cada estel hi llegia un gran poema i cada nota del rusinyol despertava en mon ésser una sensació de infinita joia ma pença esterbolida, ubriagada de tanta grandesa, vagaba per l'espai cercant el creador de tan gran i bell misteri.

De sopte la maleída realitat vingué a interrompre mon dolç éxtasi; una remor com de carmella fou el crudel despertar d'aquell dols somni; m'atanso i veig un infan abandonat que tenia per bressol una catifa d'herba i per llensols la sombra d'un taronger. Era fill del pecat i llensat vilment per una mala mare.

La lluna va amagar-se, avergonyida de la maldat humana; va callar el rusinyol i la nit se cubrí amb un negre i repulsiu mantell de dolor i misteri.

JOSEP BRUNET MAC.

(De *Germanor*)

Impremte JOAN VILA SOLER, Carrer Ample, 15. Figueras.